

дартних умовах. Метод кейс-стаді на теперішній час вважається одним з найефективніших способів навчання здобувачів освіти навичкам практичних дій у складних професійних та життєвих ситуаціях. Кейс-технологія впливає на професіоналізацію молодих людей, сприяє їхньому дорослішанню, формує інтерес і позитивну мотивацію на навчання. [3]

Всі ці завдання можливо здійснити за умови високої мотивації до навчання. В процесі освітньої діяльності здобувачі освіти не просто слухають і запам'ятовують матеріал з даної теми, а запитують, досліджують, творять, розв'язують завдання, тому що мислять критично, навчаються з інтересом. Їх діяльність – шлях до успіху. Формування у здобувачів освіти ключової компетентності вміння вчитися передбачає мотиваційно-ціннісне ставлення і прагнення особистості до навчання, пізнання упродовж всього життя.

В процесі підготовки майбутніх фахівців сфери послуг, будівельних професій набули широкого застосування технології змішаного навчання. З досвіду роботи варто зазначити, що у процесі навчання загальноосвітніх дисциплін у ЗП(ПТ)О найбільш оптимальними є моделі: «перевернутий клас», модель підкріплення традиційного навчання. Передбачається, що базовий матеріал викладається на уроці, а поглиблення знань відбувається в процесі електронного навчання. наприклад, при вивченні теми «Підприємництво та його основні форми» з навчальної дисципліни «Громадянська освіта», основний матеріал здобувачі освіти отримують на уроці. Для поглиблення знань здобувачі освіти (групи із 5 осіб) отримують додатковий матеріал у вигляді посилань на електронний ресурс та завдання створити бізнес-план власного підприємства і презентувати його у вигляді презентацій. Електронний блок завдань може містити творчі та практичні завдання, довідкові матеріали і посилання, проміжні та перевірочні тести, а також завдання підвищеної складності для обдарованих учнів.

Використовуючи модель змішаного навчання краще розумієш молоде покоління, які зазнають труднощі при вивченні навчального матеріалу, маєш можливість ефективного використання часу на уроці, а також широкий вибір матеріалів і завдань для конкретної навчальної групи, індивідуальний підхід до кожного здобувача освіти.[8]

Сучасна молодь вимагає постійного розвитку. Використання технологій і методик минулого не дає молодій людині зробити повноцінний крок у майбутнє. Тому саме зараз виникає питання як навчити молодого робітника, як виховати конкурентоспроможну, креативну, творчу, впевнену у собі і своєму майбутньому особистість. Новітні технології навчання і є тим порталом, який відкриває шлях у майбутнє українській освіті.

Література

1. Змішане навчання: сутність та особливості реалізації. <https://surl.li/iglrwe>
2. Пасічник О., Єлфімова Ю., Чумак Х. (2023). Змішане навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти
3. Змішане навчання – ключ до змін. <https://surl.li/zilqgq>
4. Концепція «Нова українська школа». <https://surl.li/yzgpgs>
5. Ніколенко Л.Т. (2017). Освіта впродовж життя: вміння вчитися-ключова компетентність педагога.

ЄРШОВА ОЛЬГА

Інститут професійної освіти НАПН України, (м. Київ)

ФЕМІНІЗАЦІЯ БУДІВЕЛЬНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ПЕРЕДУМОВИ, ШЛЯХИ ЗДІЙСНЕННЯ, НАСЛІДКИ

Повномасштабне вторгнення РФ докорінно змінило структуру національного ринку праці. Однією з галузей, яка відчула це на собі, стало будівництво. Адже втрата значної частини чоловічої робочої сили через мобілізацію, міграцію та поранення зумовила необхідність залучення нових трудових ресурсів. У цих умовах зросла роль жінок для галузі, що спричинило процес фемінізації будівельних професій (UN Women Ukraine, 2024).

Станом на сьогодні законодавчого підґрунтя для гендерного поділу професій в Україні немає. Однак, з 1997 до 2017 року за наказом Міністерства охорони здоров'я України № 256 існувало 450 посад, офіційно заборонених для жінок. Зокрема, жінкам було заборонено працювати у цілій низці галузей таких, як підземні роботи, водіння деяких видів вантажного і пасажирського транспорту, робота в машинному відділенні корабля, ряд будівельних спеціальностей. Гендерна рівність згідно із Законом України від 08 вересня 2005 року № 2866-IV «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» – це рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства. Гендерна

рівність на ринку праці передбачає рівні права для жінок і чоловіків на робочому місці, а також їх рівну значимість, можливості, обов'язки та участь у всіх сферах суспільного й особистого життя.

Працевлаштування жінок за чоловічими професіями, можливо, розв'яже одне з головних питань, а саме зменшення різниці в оплаті праці чоловіків і жінок. Необхідно зазначити, що жінкам платять менше, ніж чоловікам і ця різниця складає 18,6 %.

З метою економічного уповноваження жінок 15 вересня 2023 року Уряд ухвалив Національну стратегію подолання гендерного розриву в оплаті праці на період до 2030 року та затвердив операційний план заходів на 2023–2025 роки. Мета – до 2030 року досягти скорочення гендерного розриву в оплаті праці з 18,6 % до 13,6 %.

Також, важливим питанням, яке необхідно вирішувати, це адаптація умов праці жінок на робочих місцях, які обіймали чоловіки, що має включати: охорону праці та здоров'я жінок, умови робочого місця, спецодяг, розрахунок заробітку, дотримання роботодавцями трудового законодавства з метою попередження фактів гендерної дискримінації, зміни соціальних пакетів для працівниць (наприклад: перерви, відпустки і компенсації), страхування і т.і. Підтвердженням важливості таких змін є результати заходу «Люди. Праця. Перемога: виклики сьогодення», який наприкінці грудня 2024 р. провела Профспілка будівельників України за участю представників з вісьмох областей і м. Києва та представників будівельної компанії і виробника будівельних матеріалів.

Сутність та передумови фемінізації. Фемінізація будівельних професій – це збільшення кількості жінок, залучених до праці у сфері будівництва, та розширення їхніх професійних ролей від допоміжних і адміністративних до інженерно-технічних і виробничих (Міністерство економіки України, 2023). До війни жінки у будівельній галузі працювали здебільшого у сфері архітектури, дизайну, управління проектами. Однак війна призвела до дефіциту кадрів через відтік чоловіків, вимушене розширення державних і гуманітарних програм з відбудови інфраструктури та переорієнтацію ринку праці.

Фактори, що сприяють фемінізації будівельних професій під час війни:

- соціально-економічні фактори. Втрата жінками робочих місць у сфері послуг і торгівлі спонукає їх опановувати будівельні професії, які мають гарантовано стабільний попит (UN Women Ukraine, 2024);

- технологічний розвиток галузі. Використання сучасного механізованого обладнання, робототехніки та цифрових технологій знижує фізичну складність праці, роблячи її доступнішою для виконання жінками (USAID Ukraine, 2024);

- підтримка міжнародних і державних програм. Ініціативи на кшталт USAID, UN Women, а також українські програми професійної перепідготовки стимулюють залучення жінок до галузі відбудови (UNFPA Ukraine, 2024);

- патріотичний і соціальний мотив. Жінки прагнуть долучитися до відновлення країни, реалізуючи свій потенціал у практичній, суспільно важливій галузі. Жінки у будівельних професіях вносять свій вклад у розвиток суспільства, збагачують галузь і сприяють інноваціям. Крім того, їхня економічна самодостатність рятує сім'ї та громади від бідності і сприяє довгостроковій стабільності;

- нові ролі жінок у будівництві. У період війни жінки беруть участь не лише у плануванні та проектуванні, а й у реальному будівельному процесі. Найпоширеніші напрями залучення: архітектура, урбаністика, проектування відбудови міст; оздоблювальні, малярні, плиткові, сантехнічні роботи; логістика будівельних матеріалів, технічний контроль, управління проектами; навчання і наставництво для інших жінок у технічних спеціальностях (Державна служба статистики України, 2024).

Соціальні та професійні наслідки фемінізації:

- зміна гендерної культури у професійному середовищі: зростає толерантність, взаємоповага та довіра до жінок у будівельних професіях (UN Women Ukraine, 2024). Розвиток нових форм зайнятості – жінки частіше поєднують дистанційну проектну роботу з польовими завданнями. Зміцнення економічної стійкості домогосподарств: робота у сфері відбудови дає стабільний дохід, зменшуючи соціальну залежність. Відбувається підвищення престижу будівельних спеціальностей серед жінок;

- проблеми та виклики. Попри позитивні тенденції, існує низка бар'єрів: відсутність спеціальних умов праці (побутових приміщень, захисного одягу, зручного графіку); нерівність в оплаті праці; обмежені можливості кар'єрного зростання; стереотипне ставлення до жінок у будівельних колективах (Міністерство економіки України, 2023). Тому фемінізація потребує системної підтримки з боку держави, освітніх закладів і бізнесу;

- перспективи розвитку. Фемінізація будівельних професій у воєнний і повоєнний період має потенціал перетворитися у сталу тенденцію (USAID Ukraine, 2024; UN Women Ukraine, 2024). Її подальший розвиток можливий за умови впровадження програм перекваліфікації жінок у будівельній галузі; створення гендерно-збалансованих умов праці; популяризації успішних прикладів жінок-будівельниць, архітекторок, інженерок; залучення жінок до управління процесами відбудови на рівні громад.

Висновки. Фемінізація будівельних професій в умовах війни – це не лише вимушене явище, а й ознака соціальної зрілості суспільства, його здатності до адаптації та гендерного балансу. Жінки стають

активними учасниками національного відновлення, демонструючи професіоналізм, відповідальність і високий рівень мотивації. У перспективі ця тенденція може сприяти формуванню нової моделі будівельної галузі України – технологічної, інклюзивної та рівноправної.

Література

1. UN Women Ukraine. (2024). Gender Equality and Reconstruction Programs in Ukraine 2023–2024. Retrieved from <https://ukraine.unwomen.org>
2. United Nations Population Fund (UNFPA) Ukraine. (2024). Жінки в економіці відновлення України. Retrieved from <https://ukraine.unfpa.org>
3. USAID Ukraine. (2024). Empowering Women in Post-War Reconstruction. Retrieved from <https://www.usaid.gov/ukraine>
4. Державна служба статистики України. (2024). Працевлаштування жінок у будівельній галузі 2022–2024. Київ: ДССУ. Retrieved from <https://www.ukrstat.gov.ua>
5. Міністерство економіки України. (2023). Аналітичний звіт «Ринок праці у воєнний період». Київ: Міністерство економіки України. Retrieved from <https://www.me.gov.ua>

КАТИНСЬКА ЛІДІЯ

Володимирський педагогічний фаховий коледж
імені Агатангела Кримського (м. Володимир)

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

У сучасному світі, що стрімко змінюється, професія вчителя стає дедалі складнішою та відповідальнішою. Педагогічна діяльність вимагає від учителя не лише глибоких знань предмета, а й вміння організувати процес навчання, враховуючи індивідуальні особливості учнів, а також постійного професійного вдосконалення. В цьому контексті педагогічна майстерність набуває особливого значення, виступаючи ключовою складовою професійного становлення сучасного вчителя.

Педагогічна майстерність – це цілісний комплекс знань, умінь, навичок та особистісних якостей, що забезпечують успішне здійснення навчально-виховної діяльності. Вона включає як когнітивний, так і емоційно-вольовий компоненти, що формують здатність педагога ефективно впливати на навчальний процес і розвиток особистості учня.

Значення педагогічної майстерності полягає в тому, що вона:

- забезпечує високу якість навчання;
- сприяє формуванню в учнів мотивації до навчання;
- допомагає адаптувати навчальний процес до індивідуальних потреб учнів;
- сприяє розвитку творчого потенціалу та критичного мислення.

Основні компоненти педагогічної майстерності:

- професійні знання – глибоке розуміння предмету, методів викладання, психології та педагогіки;
- практичні уміння – володіння різноманітними методиками та технологіями навчання, вміння організувати навчальний процес;

- комунікативні навички – здатність до ефективної взаємодії з учнями, колегами, батьками;
- особистісні якості – емпатія, терпіння, стресостійкість, відповідальність;
- рефлексивність – уміння аналізувати власну діяльність, робити висновки і вдосконалюватись.

Формування педагогічної майстерності – безперервний процес, який розпочинається ще на етапі професійної підготовки і триває протягом усього професійного життя вчителя.

Етапи формування:

- формальна освіта – освоєння базових знань та методик у вищих навчальних закладах;
- педагогічна практика – набуття першого досвіду в реальних умовах;
- професійний розвиток – підвищення кваліфікації, участь у тренінгах, семінарах, курсах;
- самоосвіта та самоаналіз – постійний самоконтроль, використання рефлексії для професійного вдосконалення.

Сучасний вчитель стикається з низкою складних викликів: динамічні зміни в освітній політиці та програмах; інтеграція цифрових технологій у навчальний процес; різноманітність учнів з різними освітніми потребами (інклюзія); необхідність роботи в умовах підвищеної психологічної напруги.

Для подолання цих викликів педагог повинен постійно розвивати свою майстерність, зокрема опановувати цифрові інструменти, формувати емоційну компетентність і стресостійкість.

Перспективи розвитку педагогічної майстерності пов'язані із застосуванням новітніх освітніх технологій, зокрема: